

II / 107

. Czesław Czarniecki
Wrocław-Leśnica
ul. Krępicka 47/2

Augustów-Grodno
1939-45-partyzantka
przed 1941 i po.

Wychowałem się w Augustowie. Tam chodziłem do szkół.
~~Niedługo~~ ^{po}rozpoczęciu okupacji sowieckiej w naszych okolicach
zaczęła się rozwijać partyzantka. Nasze okolice mocno zalesione,
pełne jezior sprzyjały temu. Oczywiście do organizacji wstąpiłem
jak większość moich kolegów. Byłem łącznikiem dla oddziału ukry-
wającego się na "Czerwonych Bagnach". Była to strefa nadgraniczna
z terenami okupowanymi przez Niemców. Nas łączników używano do prze-
kraczania granicy, po informacje. Czyniliśmy to zawsze w nocy, pły-
nąc zamaskowanym kajakiem po Kanale Augustowskim. Dowódca oddziału
miał chyba jakieś kontakty z Niemcami choć trudno mi powiedzieć
na czym one polegały. Może na wymianie informacji. Nasza konspiracja
była oczywiście nietrudna do odkrycia przez NKWD. Jeden z kolegów
z którym czasami pływaliśmy jako łącznicy został informatorem
i to dzięki niemu w czasie jednej z wypraw przez granicę zostałem
odkryty przez sowiecką straż graniczną i aresztowany. Z aresztu
w Augustowie przewieziono mnie do więzienia w Grodnie i prowadzi-
tam ~~mnę~~ tam wobec mnie śledztwo. Prokurator oskarżył mnie o współ-
pracę z Niemcami-zdradą ojczyzny (ZSRR). Jako nieletniego trzymano
mnie jednak w celi wraz z innymi kilkunastoma chłopcami w moim
wieku. Żywiono nas podle ale towarzystwo rówieśników dodawało otu-
chy. Często ^eprzeciwstawialiśmy się z fatazją na jaką stać tylko mło-
dych (nie braliśmy pod uwagę konsekwencji) strażnikom. Wymuszaliśmy
na nich aby nas lepiej traktowali.

Po wyroku przeniesiono mnie do pojedynczej celi.
22 czerwca rozpoczęło się lotnicze bombardowanie Grodna. Bomby pole-
ciały z nienacka i na nasze więzienie. Siła eksplozji wyważyła w
wielu celach drzwi. Także w mojej. Oszłamieni detonacją, poranieni

.odłamkami szkła, niepewnie zaczęliśmy wyglądać ze swych cel na kory-
~~tarze~~ tarze. Nie widząc strażników zaczęliśmy uwalniać pozostałych
więźniów sąsiadów a później wszyscy razem na dziedziniec więzienny.
Brama była jednak zamknięta a pojawiła się nagle ~~STRAŻ~~ ~~stara~~ straż
z karabinami która uprzednio chba uciekła w czasie bombardowania.
Strzałami karabinowymi i kolbami zapędziła nas ponownie do cel. Jed-
nak zanim to zdążyli skończyć rozpoczęło się ponowne bombardowanie
i strażnicy uciekli ponownie, teraz już na dobre. My znowu wylegliśmy
na dziedziniec (zamki były już przecież wcześniej powyrywane) i tym
razem udało nam się sforsować bramę i wydostać poza więzienie. Po
jakimś czasie artyleria sowiecka rozpoczęła ostrzał więzienia z odle-
głości kilku kilometrów poza Grodnem. W mieście Sowietów już nie było.
W obawie jednak aby nie wrócili pochowaliśmy się po domach prywatnych.
Wkrótce do Grodna wkroczyli Niemcy. Podobnież w więzieniu znaleziono
jakąś ilość zamordowanych przez NKWD więźniów ale trudno mi samemu
na ten temat coś powiedzieć. Byłem już wówczas bardzo wycieńczony
i chory (zapalenie płóc, może gruźlica) i nie mogłem chodzić. Ledwo mia-
łem siłę dojechać do Augustowa. Tzn. niedokładnie bo w połowie drogi
padłem wycieńczony w jakiejś chałupie. Gospodarze zawiadomili moją sios-
trę i ona przyjechała po mnie i zawiozła mnie do Augustowa. Po kilku
miesiącach leżenia w łóżku i jedzenia niesamowitej ilości marchewki
doszłem do siebie i mogłem podjąć jakąś pracę.